

Cảnh báo sớm thiên tai dựa vào cộng đồng

Theo các nhà khoa học, qua cơn bão số 3 (Yagi) vừa qua cho thấy, người dân ở các vùng chịu tác động thiên tai tự nhiên mạnh tuy đã chú ý hơn tới các dấu hiệu như vết nứt trên sườn đồi, nhưng chưa biết đánh giá và nhận định mức độ nguy hiểm cho nên còn lúng túng trong công tác phòng tránh; những điểm thiệt hại nặng thường là nơi chưa có nhóm xung kích phòng chống thiên tai; nếu người dân có được thông tin cảnh báo sớm thì sẽ chủ động ứng phó hơn... Bởi vậy, vấn đề cảnh báo sớm thiên tai dựa vào cộng đồng một lần nữa được đặt ra, coi đó là một trong những giải pháp hiệu quả để chủ động phòng chống, giảm nhẹ thiệt hại do thiên tai gây ra.

Hệ thống cảnh báo lũ quét trên Suối Vạt, xã Trường Đông, huyện Yên Châu.

Nguồn: Tạp chí Tài nguyên và Môi trường

Sau mỗi trận thiên tai, trước thiệt hại lớn về người và tài sản, nhiều người vẫn băn khoăn liệu có thể cảnh báo sớm thiên tai để giảm thiểu thiệt hại hay không.

Đối với cảnh báo sớm tai biến sạt lở, có thể sử dụng các phương pháp như: Lắp đặt thiết bị quan trắc tự động ghi đo sự dịch chuyển của khối trượt và chuyển vị của sườn dốc. Khi sự dịch chuyển này vượt quá giới hạn có thể gây thảm họa thì hệ thống sẽ thông báo cho chính quyền và người dân kịp di dời khỏi nơi nguy hiểm.

Thực tế, từ những năm 90 của thế kỷ 20, Viện Địa chất (Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam) đã sớm ứng dụng các công nghệ tiên tiến xây dựng trạm quan trắc tự động tại biến sạt lở ở nhiều khu vực như các tỉnh Hòa Bình, Hà Giang và một số tỉnh Tây Nguyên.

Tuy nhiên, hạn chế của phương pháp này đó là trên toàn bộ khu vực miền núi Việt Nam tồn tại vô vàn mái dốc, sườn núi có nguy cơ sạt lở, chúng ta không có đủ kinh phí và nhân lực thực hiện công việc này. Mặt khác, ở nhiều nơi không có sóng điện thoại di động, không có internet, không có hệ thống điện thì công tác truyền tin hiệu về trung tâm phân tích cảnh báo không thể thực hiện được.

Về cảnh báo sớm tai biến lũ quét, do đặc trưng xảy ra nhanh, bất ngờ, việc cảnh báo sớm lũ quét còn gặp rất nhiều khó khăn, các nghiên cứu khoa học-công nghệ vẫn còn trong giai đoạn thử nghiệm.

Trước thực tế đó, các nhà khoa học cho rằng, cần phát huy hiệu quả vai trò của các cán bộ cơ sở, xã, thôn, các tổ, đội xung kích, người dân trong phòng tránh thiên tai, qua việc phát hiện sớm các dấu hiệu trượt lở, lũ quét.

Cùng với dữ liệu quan trắc, các chuyên gia sẽ phân tích, ra thông tin cảnh báo đến người dân. Bên cạnh đó, các khu vực thử nghiệm thành lập đội xung kích cảnh báo tại chỗ để báo động khi có nguy cấp về thiên tai.

Các dấu hiệu nhận biết sớm tai biến đã trở thành công cụ hữu ích cho người dân phát hiện vết nứt trên sườn dốc, nhận biết dòng lũ dâng lên nhanh, dòng nước đổi màu, vách ta-luy rỉ nước thành dòng, cây cối ngã nghiêng trên sườn dốc. Chính quyền địa phương đã bước đầu biết trước những vị trí có nguy cơ cao của trượt lở.

(Nguồn: <https://tainguyenvamoitruong.vn/canh-bao-som-thien-tai-dua-vao-cong-dong-cid118431.html>)

